

Wyrok z dnia 16 grudnia 2004 r.

II UK 102/04

Do okresu pracy warunkującego nabycie przez nauczyciela akademickiego uprawnienia do wcześniejszej emerytury może być wliczone zatrudnienie w jednostkach badawczo-rozwojowych jedynie na stanowisku pracownika naukowego.

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Zbigniew Hajn, Andrzej Kijowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 grudnia 2004 r. sprawy z wniosku Józefa P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o wcześniejszą emeryturę, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 marca 2004 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 10 marca 2004 r., po rozpoznaniu sprawy z wniosku Józefa P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W., na skutek apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 3 marca 2003 r. [...], zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego, odmawiającego ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury. Sąd pierwszej instancji, ustalając prawo do tego świadczenia zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w szkolnictwie wyższym okres zatrudnienia w Instytucie Badań Edukacyjnych od dnia 1 lutego 1994 r. do dnia 31 stycznia 1995 r. W motywach swego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy podniósł, że wnioskodawca został skierowany do Instytutu Badań Edukacyjnych jako wieloletni mianowany nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym doktora nauk humanistycznych. Jego praca polegała na opracowywaniu zreformowanych programów na-

uczania. W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.) uzasadnione było przyjęcie, że wnioskodawca pracował jako mianowany nauczyciel akademicki i z tego tytułu nie może ponosić ujemnych konsekwencji w sferze uprawnień do uprzywilejowanej (wcześniejszej) emerytury.

Apelację od tego wyroku złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie art. 112 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, polegające na uznaniu pracy wnioskodawcy w Instytucie Badań Edukacyjnych jako okresu pracy w charakterze nauczyciela akademickiego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego apelacja zasługiwała na uwzględnienie, albowiem w sprawie należało zastosować uregulowania zawarte w ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo - rozwojowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r., Nr 33, poz. 388 ze zm.). Stosownie do jej art. 33 ust. 1 i art. 34 ust. 1 pracownikami naukowymi są osoby zatrudnione na stanowisku profesora, docenta, adiunkta, asystenta, bibliotekarza dyplomowanego oraz dyplomowanego pracownika dokumentacji naukowej i tylko do nich stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pracowników naukowych w szkołach wyższych (art. 42 ustawy). Tymczasem wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku głównego specjalisty, a zatem był pracownikiem badawczo - technicznym (art. 44 ust. 1 pkt. 1 ustawy o jednostkach badawczo - rozwojowych). Prowadzi to do wniosku, że nie spełnił on przesłanki dwudziestoletniego zatrudnienia w szkolnictwie lub instytucjach naukowych.

Kasację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca, zarzucając naruszenie prawa materialnego, to jest art. 112 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym wyrażające się w jego błędnej wykładni polegającej na uznaniu, że praca w Instytucie Badań Edukacyjnych nie miała charakteru pracy w szkolnictwie lub w instytucjach naukowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja podlega oddaleniu ponieważ nie ma usprawiedliwionych podstaw. Istota sporu sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy okres pracy w Instytucie Badań Edukacyjnych może być kwalifikowany jako okres pracy w instytucji naukowej w rozumieniu przepisu art. 112 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, uprawniającego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Bezsporne było, że wnioskodawca

udowodnił 18 lat, 11 miesięcy i 8 dni pracy w szkolnictwie wyższym. Nie uwzględniono zaś okresu zatrudnienia od dnia 1 lutego 1994 r. do dnia 31 stycznia 1995 r. w Instytucie Badań Edukacyjnych. Prawny status tej instytucji reguluje ustawa o jednostkach badawczo - rozwojowych. Wskazany Instytut był zatem objęty zakresem regulacji powołanej ustawy, co nie zmienia jednak faktu, że rozważenia wymaga, czy uprawniony do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 112 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym nabywa to prawo bez względu na rodzaj pracy, jaki wykonywał w instytucji naukowej, czy też powinno być to zatrudnienie, które pokrywa się - przynajmniej w części - z charakterem pracy nauczyciela akademickiego. Uprawnienie do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku nie przysługuje wyłącznie tej grupie zawodowej. Przewidziane jest ono również dla nauczycieli, zatrudnionych na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.), a także dla innych grup zawodowych, wskazanych w art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.). Wspólną cechą tych regulacji jest uzależnienie nabycia prawa do wcześniejszego świadczenia emerytalnego od wykonywania określonego rodzaju pracy przez czas wskazany w ustawie. Ustawodawca nie nawiązuje zatem do miejsca zatrudnienia, ale do jego charakteru. Oznacza to, że w przypadku nauczyciela akademickiego, powinien on wykazać dwudziestoletni okres pracy, który przynajmniej w części powinien się pokrywać z zakresem czynności określonych w rozdziale 3 ustawy o szkolnictwie wyższym, a w szczególności z jej art. 99 ust. 1, zgodnie z którym pracownicy naukowo - dydaktyczni obowiązani są prowadzić badania naukowe, rozwijać twórczość naukową albo artystyczną oraz podnosić swoje kwalifikacje, kształcić studentów oraz innych uczestników studiów i kursów. Aby zatem uznać pracę wnioskodawcy w Instytucie za pracę uprawniającą do nabycia wcześniejszego uprawnienia emerytalnego, musiałby on wykonywać przynajmniej jedną z wyżej wymienionych czynności. Tymczasem wnioskodawca był zatrudniony w Instytucie Badań Edukacyjnych na stanowisku głównego specjalisty inżynierjno - technicznego i zajmował się opracowywaniem zreformowanych programów nauczania, czego nie można zaliczyć do pracy naukowej, mimo że bez wątplenia był on osobą posiadającą wysokie kwalifikacje zawodowe. Zgodnie z art. 33 ust. 1 i art. 34 ust. 1 ustawy o jednostkach badawczo - rozwojowych pracownikami naukowymi są osoby zatrudnione na stanowisku: profesora, docenta, adiunkta, asystenta, bibliotekarza dyplomowanego oraz dyplomowa-

nego pracownika dokumentacji naukowej i tylko do nich na podstawie art. 42 ustawy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pracowników naukowych w szkołach wyższych. Rodzaj pracy wykonywanej przez wnioskodawcę nie pozwala również na przyjęcie, że w zakresie jego obowiązków mieściły się pozostałe czynności wskazane w art. 99 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy o szkolnictwie wyższym, co sprawia, że jego kasacja - jako nieuzasadniona - podlegała oddaleniu.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====